

فرازهایی از خطبه فدک

حضرت زهرا (س) در طول زندگی پر برکت خود سخنرانی‌های متعددی داشتند که یکی از آن‌ها خطبه فدک است.

حضرت زهرا (س) در طول زندگی پر برکت خود سخنرانی‌های متعددی داشتند که یکی از آن‌ها خطبه فدک است. خطبه فدک از آیات متعددی تشکیل شده که تمام آن مربوط به بحث فدک نیست بلکه حضرت مسیر انحرافی را مطرح می‌کنند که یکی از نمونه‌های آشکار آن بحث فدک است. در واقع حضرت زهرا(س) می‌خواهد با بازپس‌گیری فدک انحراف جامعه از جریان اصلی را مشخص کند.

حجت الاسلام والمسلمین محمدصابر جعفری در گفت‌وگو با ایسنا با اشاره به فرازهایی از خطبه فدک حضرت زهرا (س) اظهار کرد: حضرت زهرا (س) در طول زندگی پربرکت خود سخنرانی‌های متعددی را داشتند که یکی از آن‌ها خطبه فدک است که از سوی ائمه (ع) و علمایی همچون شیخ طوسی، شیخ مفید و سایر علما این خطبه نقل شده است. شیخ مفید در کتاب خود به بحث حمله به منزل حضرت اشاره می‌کند و فرازهایی از سخنرانی حضرت که عبارت است از «لا عهد لی بقوم أسوأ محضرا منکم ترکتم رسول الله جنازة بین أیدینا و قطعتم أمرکم فیما بینکم» را مطرح می‌کند. شیخ مفید و شیخ طوسی در کتاب خود نقل می‌کنند که حضرت در زمان‌ها و مکان‌های مختلف همواره به موضوع غدیر خم پرداخته‌اند.

وی خاطرنشان کرد: یکی دیگر از خطبه‌های حضرت زهرا (س) سخنرانی ایشان با زنان انصار و مهاجر است که در کتب سنی و شیعه آمده است. زمانی که حضرت مجروح شده و منجر به شهادت ایشان می‌شود این سخنرانی را داشته‌اند، در این سخنان حضرت پس از حمد و ثنای الهی می‌فرمایند «من از دنیای شما بیزارم و بر مردان شما خشمگین هستم چرا که آنها از آزمون خود سربلند بیرون نیامدند» و سپس حضرت در آن سخنرانی وضعیت جامعه را مطرح می‌کند که بدون یاری کردن به فکر و طمع دنیا هستند و شمشیرهایی که باید برای اسلام بالا می‌رفت بر زمین مانده است.

این استاد حوزه و دانشگاه ادامه داد: حضرت زهرا(س) در این سخنرانی باز به غدیر اشاره می‌کنند و می‌فرمایند «خلافت را از مسیر اصلی اش جدا کردید و فردی که بر همه چیز آگاه بود را بنا به مصلحت‌های نادرست و طمع دنیا کنار گذاشتید. اگر رهبری او را می‌پذیرفتید دنیا و آخرت تان آباد می‌شد» و در این جا حضرت مطرح می‌کنند چه کسی شایسته‌تر از علی(ع) است و آیه ۲۵ سوره یونس «قُلْ هَلْ مِنْ شُرَكَائِكُمْ مَنْ يَهْدِي إِلَى الْحَقِّ فَلِئَلَّهِ يَهْدِي لِلْحَقِّ أَقْمَنُ يَهْدِي إِلَى الْحَقِّ أَحَقُّ أَنْ يُتَّبَعَ أَمْ مَنْ لَا يَهْدِي إِلَّا أَنْ يُهْدَىٰ قَمَا لَكُمْ كَيْفَ تَحْكُمُونَ» را قرائت می‌کنند. انحرافی که در دین و دنیا به وجود آوردید باعث می‌شود که فساد و هرج و مرج در دنیا باقی بماند. متأسفانه ما امروز هم شاهد این موضوع هستیم و دلیل آن انحراف از مسیر ولایت بود.

جعفری در ادامه با اشاره به خطبه فدک که از چندین فراز تشکیل شده است، تصریح کرد: حضرت زهرا(س) در فرازهای ابتدایی این خطبه پس از حمد و ثنای الهی و بردن نام پیامبر(ص) به بحث نعمت‌ها و بهره‌فراوانی که خداوند در اختیار انسان‌ها قرار داده است اشاره می‌کنند. سپس بحث توحید را مطرح کرده و در فراز بعدی اوضاع زمانی که پیامبر (ص) به پیامبری مبعوث شدند را مورد بحث و بررسی قرار می‌دهند. همچنین در فراز دیگری به قرآن و عترت اشاره می‌کنند و اینکه پیمانی برای مردم آن زمان آمد که باید آن را حفظ می‌کردند، در فراز بعدی نیز احکام الهی را مطرح کرده و می‌فرمایند خداوند نماز را برای دوری از کبر، زکات را برای فزونی رزق، عدالت را برای پیوند دلها و... قرار داده است.

وی افزود: حضرت فاطمه(س) در فراز بعدی در یک خط خود و پدر بزرگوارشان را معرفی می‌کنند و اینکه در سخن حضرت انحرافی نیست. ایشان می‌خواهد مردم بدانند که چه شخصیتی دارد با آنها صحبت می‌کند. سپس وضعیت جزیره العرب قبل از پیامبر(ص) را مورد بحث و ارزیابی قرار می‌دهند و اینکه پیامبر اکرم(ص) برای رفع مشکلات و موانع مبعوث شدند و در این فراز حضرت به این امر اشاره می‌کنند که همسر من با پیامبر(ص) عقد اخوت و برادری بستند و در هر زمانی که لازم بود حضرت علی (ع) در کارزار حاضر می‌شدند. همچنین این بانوی بزرگ اسلام در بخشی از این خطبه خود می‌فرمایند «شما از نظر وضعیت اجتماعی، معیشتی و رفتارهای اجتماعی خیلی عقب بودید و این پیامبر بود که شما را نجات داد.»

این استاد حوزه و دانشگاه ابراز کرد: در فراز بعدی حضرت زهرا(س) می‌فرماید «پس از اینکه پیامبر خدا(ص) رحلت کردند کینه‌های نفاق آشکار شد و شیطان از کمین‌گاه خود بیرون آمد و شما را فراخواند و شما هم اجابت کردید. شما می‌خواستید به بهانه‌های واهی فتنه‌ای رخ ندهد در حالی که خود در فتنه افتادید». در فراز بعدی از سوی اهل سقیفه انحرافی را مبنی بر اینکه پیامبران از خود ارث بر جای نمی‌گذارند مطرح می‌کنند در حالی که این حرف درست نیست. حضرت زهرا (س) برای انحراف

داشتن این موضوع به بحث حضرت داوود و سلیمان اشاره می کنند که خداوند در قرآن می فرماید آنها از یکدیگر ارث می برند.

جعفری با اشاره به باغ فدک که متعلق به حضرت فاطمه(س) بود، گفت: فدک حق پیامبر(ص) بود و آن را به دخترش بخشیده بود. آنها با غصب فدک می خواستند از نظر اقتصادی اهل بیت(ع) در مضیقه باشند. در واقع بحث بر سر انحراف و بازگشت به زمان جاهلیت بود. در فراز بعدی حضرت رو به سوی قبر پیامبر(ص) کرده و درددل می کنند و پس از آن به سمت انصار اشاره کرده و به آنها می گویند که شما می توانستید فریاد مرا پاسخ دهید اما به سمت جاهلیت خود برگشتید. در فراز بعدی حضرت باز این موضوع را تکرار کرده و می فرمایند شما به خیر و صلاح و جنگ آوری مشهور بودید اما در جایی که باید سخن می گفتید سکوت کردید.

وی یادآور داد: در بخش دیگری از این فراز، حضرت زهرا(س) در مورد سرنوشت کتمان کنندگان حقیقت سخن می گویند و اینکه بدانید حتماً به سمت انحراف کشیده می شوید. در فراز آخر نیز حضرت اتمام حجت می کند و می فرماید «این انحرافی که به آن دچار شده اید شما را به جایی نخواهد رساند و باید در محضر خداوند پاسخگو باشید و کتاب خداوند بین ما و شما قضاوت خواهد کرد». در فراز آخر حضرت باز اشاره می کنند که «هر آنچه بیهوده می گویند را گوش ندهید و به خاطر دنیا بر روی حق پا نگذارید.»

این استاد حوزه و دانشگاه تأکید کرد: همانگونه که می بینید خطبه فدک از آیات متعددی تشکیل شده و در این خطبه ۱۷ قسمت آن کامل مربوط به بحث فدک نیست بلکه حضرت مسیر انحرافی را مطرح می کنند که یکی از نمونه های آشکار آن بحث فدک است. حضرت می خواهد با بازپس گیری فدک انحراف جریان را مشخص کند.